

Sygn. akt I C 199/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2013 roku

Sąd Okręgowy w Legnicy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Katarzyna Kamińska**

Protokolant: Marta Radosz

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2013 roku w Legnicy

sprawy z powództwa A. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w S.

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w S. na rzecz powoda A. S. kwotę 25.000 złotych (dwadzieścia pięć tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi od dnia 27 marca 2012 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza do strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w S. na rzecz powoda A. S. kwotę 10.000 złotych (dziesięć tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi od dnia 27 marca 2012 roku do dnia zapłaty;

III. dalej idące powództwo oddala;

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.584,99 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu od uwzględnionej części roszczenia;

V. nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego od oddalonej części roszczenia;

VI. nakazuje powodowi, aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Legnicy) kwotę 58,80 złotych tytułem zwrotu wydatków od oddalonej części roszczenia;

VII. nakazuje pozwanemu, aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Legnicy) kwotę 50,87 złotych tytułem zwrotu wydatków od uwzględnionej części roszczenia.

Sygn. akt 199/12

UZASADNIENIE

Powód A. S. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w S. domagał się zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kwoty 40 tys. złotych tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie jego sytuacji życiowej w związku ze śmiercią żony w wypadku komunikacyjnym z dnia 11.12.2011 r. oraz kwoty 120 tys. złotych tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w związku ze śmiercią żony. Precyzując ostateczne żądanie w zakresie odsetek ustawowych, na rozprawie w dniu 21 lutego 2013 r., wniósł o ich zasądzenie od dnia 27 marca 2012 r. przyznając, że wypłata na rzecz powoda bezspornej części należności nastąpiła w dniu 26 marca 2012 r.

W uzasadnieniu swojego żądania powód podniósł, iż w wypadku komunikacyjnym w dniu 11 grudnia 2011 r. zginęła jego żona M. S. (1). Szkodę z tego tytułu powód zgłosił pozwanemu w dniu 16 stycznia 2012 r. Pozwany po

przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego wypłacił powodowi kwotę 30 tys. złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę i 10 tys. złotych tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej oraz kwotę 5.240 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu. Powód wskazał, że domaga się dodatkowych kwot z tego tytułu, ponieważ po śmierci żony jego sytuacja życiowa znacznie się pogorszyła. Zmarła zamieszkiwała razem z nim w jednym gospodarstwie domowym, łączyła ich silna więź emocjonalna. Na skutek śmierci żony powód został pozbawiony bieżącej, znaczącej pomocy w gospodarstwie domowym. Powód po jej śmierci był zmuszony do przeprowadzki z dotychczas wynajmowanego wspólnie z małżonką mieszkania we W. z uwagi na niemożność uiszczania czynszu, który łącznie z opłatami wynosił 1 tys. złotych, dlatego przeprowadził się do mieszkania swojej córki do L.. Przed śmiercią żony powód pracował jako kierowca. Musiał zrezygnować z tej pracy z uwagi na swój stan psychiczny po śmierci żony. Aktualnie powód jest osobą bezrobotną i jedynym źródłem jego utrzymania jest renta rodzinna w wysokości 750 złotych. Powód podniósł także że w wyniku śmierci żony stan zdrowia powoda uległ pogorszeniu, zmuszony był korzystać z pomocy psychiatrycznej, do dzisiaj pozostaje pod opieką psychologa, ma problemy z adaptacją, jego aktywność życiowa uległa ograniczeniu. Powód nie tylko stracił oparcie materialne w zonie, ale został pozbawiony dalszych perspektyw życiowych – prawa do wspólnego spędzenia spokojnej starości. Powód zarzucił również, iż na skutek śmierci żony został na zawsze pozbawiony poczucia bliskości, miłości, przywiązania. Powód był bardzo zżyty ze zmarłą żoną, większość czasu z nią spędzał, a ich wzajemne relacje były bardzo bliskie. Śmierć żony zniweczyła także wiele wspólnych planów, pozbawiła powoda prawa do życia w pełnej rodzinie. Te wszystkie okoliczności uzasadniają zdaniem powoda przyznanie odszkodowania i zadośćuczynienia w kwotach żądanych pozwem.

W odpowiedzi na złożony pozew strona pozwana (...) S.A. w S. wniosła o oddalenie powództwa. Przyznała, że co do zasady ponosi odpowiedzialność za szkody doznane przez powoda, na podstawie art. 34 ustawy o obowiązkowych ubezpieczeniach, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych w zw. z art. 822 kc i 415 kc. Przyznała, że z tego tytułu w dniu 26 marca 2012 r. wypłaciła powodowi na podstawie art. 446 § 4 kc zadośćuczynienie w kwocie 30 tys. złotych na podstawie art. 446 § 3 kc odszkodowanie z tyt. pogorszenia sytuacji życiowej w kwocie 10 tys. złotych. Przez tą wypłatę spełniła swoje świadczenie odszkodowawcze. Zakwestionowała wysokość zadośćuczynienia dochodzonego przez powoda jako nieadekwatnego do rozmiaru wyrządzonej krzywdy w rozumieniu art. 446 § 4 kc oraz wykraczającego poza przyjętą w orzecznictwie zasadę umiarkowanej wysokości zadośćuczynienia. Podniosła, że zadośćuczynienie powinno przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, gdyż ma charakter kompensacyjny i stanowi sposób naprawienia krzywdy w postaci doznanych cierpień fizycznych i ujemnych przeżyć psychicznych oraz wszystkich związanych z tym negatywnych skutków i nie może stanowić źródła wzbogacenia.

Pozwany zarzucił, że ustalił sytuację rodzinną powoda na podstawie przeprowadzonego z powodem i jego rodziną wywiadu i uznał, że kwota 30 tys. złotych jest adekwatna do wykazanej przez powoda krzywdy. W przedmiocie roszczenia opartego na treści art. 446 § 3 k.c. pozwany zarzucił, że odszkodowanie przyznane na tej podstawie ma być świadczeniem „stosownym”, służącym przystosowaniu się uprawnionego do zmienionych warunków. W przedmiotowej sprawie na jego wysokość powinien mieć wpływ fakt, że powód po tragicznej śmierci żony został otoczony stosowną opieką ze strony córki i jej rodziny, z którą aktualnie prowadzi wspólne gospodarstwo domowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy :

W dniu 11 grudnia 2011 r. w miejscowości Ł. gm. W. miał miejsce wypadek drogowy, w następstwie którego śmierć poniosła żona powoda M. S. (1). Kierującą samochodem osobowym M. S. (2) nie dostosowała prędkości pojazdu do panujących warunków na drodze, wpadła w poślizg, zjechała na przeciwny pas jezdni i uderzyła w przydrożne drzewo. Wypadek miał miejsce w okolicznościach, jak żona powoda razem z koleżankami jechała do pracy.

Dowód: -akta szkody – pismo KPP we W., k. 121, zeznania

świadka J. K. (1), k.92 odwrot.

Powód A. S. pozostawał w związku małżeńskim z M. S. (1) od 1983 r. Z małżeństwa tego posiadają dwie córki, które są pełnoletnie i założyły własne rodziny. Przed śmiercią M. S. (1) małżonkowie zamieszkiwali wspólnie w wynajmowanym

mieszkańcu we W., którego koszt utrzymania wnosił około 900 – 950 złotych miesięcznie. Małżonkowie prowadzili wspólne gospodarstwo domowe, oboje pracowali zawodowo. Powód pracował jako kierowca z uposażeniem na poziomie najniższej krajowej, a jego żona M. pracowała w Pieczarkarni (...) na stanowisku zbieracza i osiągała wynagrodzenie w systemie akordowym średnio około 1.500 złotych miesięcznie brutto.

Dowód: -akt małżeństwa powoda, k.130,

-zaświadczenie o wysokości zarobków żony powoda, k.131,

-umowa o pracę powoda, k.132,

-zeznania powoda, k. 211-212.

Powód A. S. i jego żona M. S. (1) byli dobrym małżeństwem, pozostającym w partnerskich relacjach. Wspomagali się wzajemnie, wspólnie zajmowali się gospodarstwem domowym, wspólnie spędzali czas wolny. Tworzyli zgodny i szczęśliwy związek. Utrzymywali dobry i częsty kontakt ze swoimi córkami i ich rodzinami. W gronie rodzinnym spędzali święta, uroczystości rodzinne, pomagali w opiece nad wnukami.

Dowód: -zeznania świadków: J. K. (1), k.92 odwrot, S.

Ł., k.93, K. B. (1), k.93 odwrot, T.

G., k.93 odwrot,

-zeznania powoda, k. 211 odwrot.

Powód A. S. o wypadku został poinformowany przez córkę. Niezwłocznie udał się do Szpitala, gdzie dowiedział się o śmierci żony. Bardzo dotkliwie przeżył jej śmierć, nie mógł pracować, cierpiał na bezsenność, korzystał z pomocy lekarza psychiatry. Do pracy wrócił na początku stycznia i pracował do połowy kwietnia, korzystając cały czas z urlopów wypoczynkowych. Stosunek pracy rozwiązał za porozumieniem stron. Po śmierci żony zażywał leki uspokajające, sprawiał wrażenie nieobecnego, stracił aktywność życiową. W maju 2012 r. powód przeprowadził się do jednej z córek i aktualnie zamieszkuje z jej rodziną w Ł.. Decyzję o zmianie miejsca zamieszkania podjął z uwagi na osamotnienie, złą kondycję psychiczną, jak i brak możliwości utrzymania dotychczasowego mieszkania. Aktualnie powód mieszka z rodziną i nie zamierza tego zmieniać. Utrzymuje się z renty rodzinnej w wysokości 750 zł netto, szuka pracy i chciałby podjąć jakiegokolwiek zatrudnienie stosowne do jego wieku i możliwości. W rodzinie córki czuje się dobrze, nie ma między nimi żadnych konfliktów, pomaga w opiece na wnukami i w pracach domowych. Powód po wypadku nie czyta książek, co kiedyś stanowiło jego hobby.

Dowód: -zeznania świadków: J. K., k.92 odwrot, S. Ł., k.93,

K. B., k.93 odwrot, T. G., k.94,

-zeznania powoda, k. 211-212.

U powoda stwierdzono przewlekłą depresyjną reakcję adaptacyjną o złożonej etiologii. Ma trudności w przeżywaniu przyjemnych emocji, prezentuje wycofanie towarzyskie, pesymizm, częściową utratę wiary w siebie i wpływania na swój los. Rokowanie co do stanu powoda jest niepewne – w dużym stopniu uzależnione od motywacji powoda do zmiany sytuacji i ponownej oceny swojego położenia. Uwzględniając predyspozycje osobowości powoda ustalony uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi 1 %.

Dowód: -opinia biegłego z zakresu psychiatrii P. Z.,

k.186.

W wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego strona pozwana wypłaciła w dniu 26 marca 2012 r. powodowi kwotę 30 tys. złotych tytułem zadośćuczynienia i kwotę 10 tys. złotych tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej.

Dowód: -okoliczność bezsporna.

Sąd zważył, co następuje :

Powództwo jako częściowo uzasadnione zasługuje na uwzględnienie. Bezspornym między stronami pozostawał fakt, iż na skutek tragicznego wypadku z dnia 11 grudnia 2011 r., w którym śmierć poniosła żona powoda ma on prawo domagać się roszczeń odszkodowawczych od strony pozwanej w oparciu o treść ustawy o obowiązkowych ubezpieczeniach, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, art. 822 kc i art. 415 kc.

W ramach zgłoszonych roszczeń powód wystąpił o zasądzenie na jego rzecz dodatkowej kwoty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w wysokości 120 tys. złotych i o dodatkowe odszkodowanie w związku z pogorszeniem jego sytuacji życiowej w kwocie 40 tys. złotych.

Zgłoszone przez powoda roszczenie co do zasady zasługuje na uwzględnienie. Treść art. 446 § 4 kc dodanego do kodeksu cywilnego nowelą z dnia 30 maja 2008 r., która weszła w życie 3 sierpnia 2008 r. stanowi podstawę zasądzenia zadośćuczynienia osobom najbliższym, jeżeli wskutek uszkodzenia ciała, bądź rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego. Zgłoszone przez powoda roszczenie pozwany uznał w toku postępowania likwidacyjnego do kwoty 30 tys. złotych. W ocenie Sądu roszczenie powoda zasługuje na uwzględnienie co do wysokości dalszych 25 tys. złotych, ponad tą kwotę jako zbyt wygórowane podlega oddaleniu. Zgodnie z treścią powołanego wyżej art. 446 § 4 kc zadośćuczynienie ma rekompensować doznaną szkodę niemajątkową, krzywdę. Istotą zaś szkody niemajątkowej jest naruszenie czysto subiektywnych przeżyć człowieka. Wysokości zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową nie da się skrupulatnie zbadać i ustalić. Niemniej jednak, zgodnie z bogatym i utrwalonym już orzecnictwem Sądu Najwyższego, przez odpowiednią sumę zadośćuczynienia należy uważać kwotę pieniężną, z jednej strony adekwatną do poniesionej przez poszkodowanego krzywdy, przy rozważeniu wszystkich okoliczności konkretnej sprawy, z drugiej zaś odpowiadającą stosunkom społecznym, majątkowym i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa w miejscu zamieszkania poszkodowanego. Zadośćuczynienie ma mieć także charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać dla poszkodowanego jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Należy również mieć na uwadze różnice występujące w zakresie zadośćuczynienia w przypadku, gdy przyznawane jest ono osobie, która bezpośrednio uległa wypadkowi, doznając poważnych obrażeń ciała, których następstwa będą niejednokrotnie odczuwalne do końca życia, w stosunku do zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej, której strata zawsze powoduje ogromne cierpienie psychiczne, ale ograniczone w czasie pod względem intensywności przeżyć.

W przedmiotowej sprawie powód A. S. na skutek tragicznego wypadku utracił żonę, towarzyszkę życia, z którą pozostawał w związku małżeńskim niespełna 30 lat. Do chwili wypadku prowadził z żoną wspólne gospodarstwo domowe, byli żytym, zgodnym małżeństwem, wspierającym się w codziennym życiu, spędzającym razem wolny czas, utrzymującym zażyłe kontakty z córkami i ich rodzinami. W tych okolicznościach nie ulega wątpliwości, że nagła śmierć M. S. (1) spowodowała znaczne cierpienie psychiczne powoda. Powód nie mógł odnaleźć się w nowej rzeczywistości, nie mógł pracować, musiał skorzystać z pomocy psychiatry, stracił energię życiową, dotychczasowe zainteresowania. Na skutek przeżyć po śmierci żony nastąpiło pogorszenie jego stanu zdrowia. Biegły sądowy stwierdził u niego przewlekłą depresyjną reakcję adaptacyjną o złożonej etiologii, a ostateczny uszczerbek na jego zdrowiu ocenił na 1 %. Z drugiej jednak strony powód po tragicznej śmierci swojej żony został otoczony troskliwą opieką ze strony swoich bliskich, co niewątpliwie pozwoliło i pozwoli mu znacznie szybciej dostosować się do nowej sytuacji życiowej. Powód dobrze zaadoptował się w rodzinie córki, intensyfikuje swoją aktywność życiową, czyni starania w celu podjęcia zatrudnienia.

Mając na uwadze te wszystkie okoliczności w ocenie Sądu, dodatkowa kwota 25 tyś. złotych tytułem zadośćuczynienia, przy uwzględnieniu wypłaconej już z tego tytułu kwoty 30 tyś. zł, zrekompensuje powodowi doznaną krzywdę i spełni swoją kompensacyjną funkcję. Dalej idące żądanie powoda należy ocenić jako zbyt wygórowane, mając na uwadze wszystkie podniesione wyżej okoliczności przedmiotowej sprawy, a przede wszystkim doznany przez powoda uszczerbek na zdrowiu, rozmiar cierpień psychicznych i proces adaptacji powoda do zmienionych warunków życiowych.

Częściowo również zasługuje na uwzględnienie roszczenie powoda mające swą podstawę w treści art. 446 § 3 kc. Odszkodowanie przewidziane treścią tego przepisu ma być „stosownym” świadczeniem, które posłuży przystosowaniu się poszkodowanego do zmienionych warunków życiowych. Przy jego ustalaniu, Sąd winny również posługiwać się zasadą miarkowania, przy rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy. Podstawą przyznania tego odszkodowania jest „znaczne pogorszenie sytuacji życiowej”, a więc obecnej sytuacji materialnej, ale także utrata realnej możliwości polepszenia warunków życia i realizacji planów życiowych. W tym wypadku decydujące nie są subiektywne odczucia poszkodowanego, ale okoliczności istniejące obiektywnie. Odszkodowanie to ma obejmować naprawienie szkody majątkowej, która obiektywnie istnieje, ale nie sposób jej precyzyjnie kwotowo obliczyć. W przedmiotowej sprawie przed śmiercią żony powód wiódł ustabilizowane życie. Wspólnie z żoną wynajmowali mieszkanie, prowadząc wspólne gospodarstwo domowe. Na skutek tragicznej śmierci żony, powód stał się osobą samotną, a jego dochody nie pozwoliły na samodzielne prowadzenie gospodarstwa domowego, w szczególności na poniesienie kosztów wynajmu dotychczasowego mieszkania. Problemy psychiczne po śmierci żony nie pozwoliły mu na wykonywanie zawodu kierowcy, powód zrezygnował z tej pracy i aktualnie jedynym źródłem jego utrzymania jest renta rodzinna. Z drugiej strony warunki życia powoda zmieniły się o tyle, że uzyskał on w tej ciężkiej dla siebie sytuacji pomoc rodziny, co z pewnością umożliwi mu realizację dalszych planów życiowych na przyszłość. Mimo doznanych przeżyć powód wraca do aktywności życiowej: pomaga córce w gospodarstwie domowym, opiekuje się wnukami, podejmuje działania mające na celu podjęcie pracy zawodowej. Te wszystkie okoliczności powodują, że Sąd przyznał powodowi dodatkową kwotę 10 tyś złotych tytułem odszkodowania, uznając dalej idące powództwo w tym zakresie za nieuzasadnione i nie poparte materiałem dowodowym.

Odsetki należne powodowi od zasądzonych na jego rzecz kwot zadośćuczynienia i odszkodowania, Sąd przyznał zgodnie z żądaniem powoda poczynając od dnia następującego po wypłacie na rzecz powoda bezspornych kwot, tj. od 27 marca 2012 r., uznając iż w tej dacie znane były wszystkie okoliczności związane z dochodzonymi przez powoda roszczeniami.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd uzależnił od wyniku sprawy, a częściowe uwzględnienie roszczeń było przyczyną zastosowania stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu w oparciu o art. 100 kpc. Sąd nie obciążył powoda kosztami zastępstwa procesowego od oddalonej części roszczenia na podstawie art. 102 kpc, mając na uwadze charakter dochodzonych przez powoda roszczeń i jego obecną sytuację majątkową. Stosownie do art. 113 ust. 1 u.k.s.c. nieuiszczone koszty sądowe zostały pobrane na rzecz Skarbu Państwa od stron odpowiednio do zakresu w jakim ich stanowiska nie zostały uwzględnione.